

3. Výdaje zdravotních pojišťoven

Náklady sedmi zdravotních pojišťoven, které působí v současné době v České republice, tvořily v roce 2013 více než tři čtvrtiny všech výdajů na zdravotní péči.

Z pohledu věrohodnosti dat lze konstatovat, že údaje od zdravotních pojišťoven patří mezi nejkvalitnější zdroje informací.

3.1 Výdaje na zdravotní péči podle hlavních skupin diagnóz MKN-10

V této části se budeme věnovat výdajům na zdravotní péči podle dalších rozměrů, nejprve podle hlavních skupin diagnóz vycházejících z Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů (MKN-10). Výdaje na zdravotní péči ve zmíněném třídění je zatím možno určit pouze u zdravotní péče financované zdravotními pojišťovami.

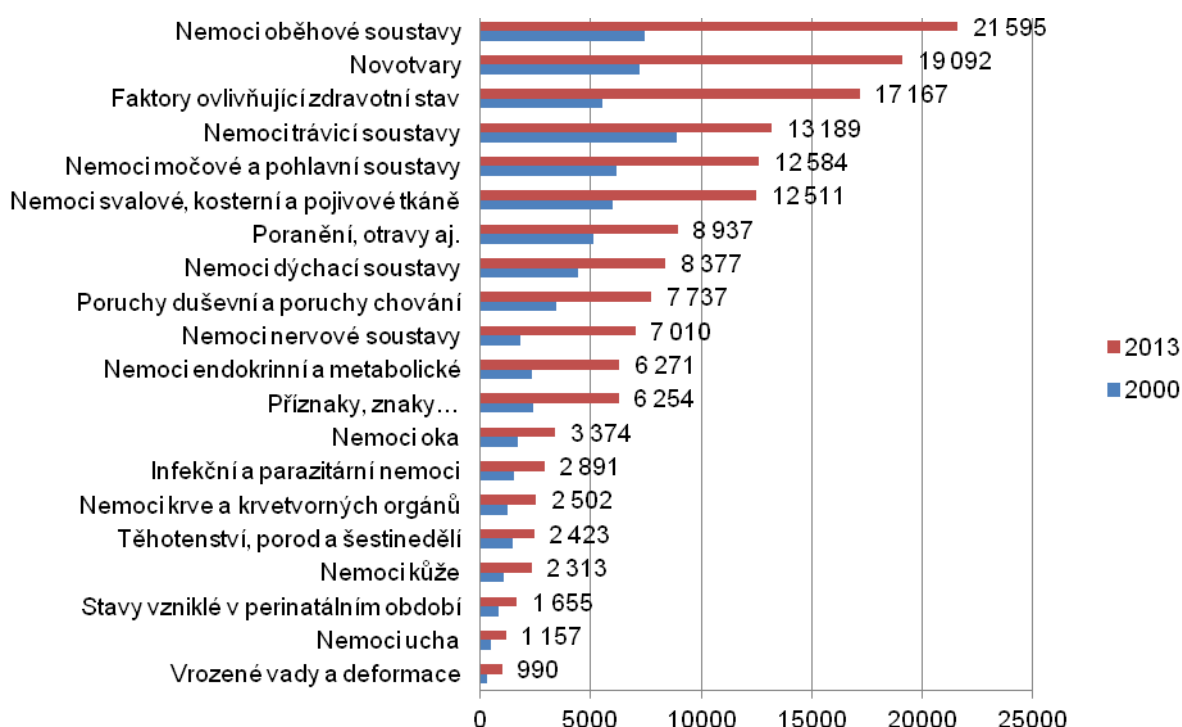
Tab 3.1 Výdaje na zdravotní péči podle diagnóz v mil. Kč

MKN-10	2000	2005	2011	2012	2013	Index 2013/2012	Průměrné roční tempo růstu od roku 2005 (v %)
01 Infekční a parazitární nemoci	1 521	2 075	3 223	2 804	2 891	103,1	4,23
02 Novotvary	7 222	9 013	19 666	16 080	19 092	118,7	9,84
03 Nemoci krve a krevetvorných orgánů	1 237	2 111	2 469	1 987	2 502	125,9	2,14
04 Nemoci endokrinní a metabolické	2 319	3 435	5 719	5 889	6 271	106,5	7,81
05 Poruchy duševní a poruchy chování	3 460	5 029	7 888	7 661	7 737	101,0	5,53
06 Nemoci nervové soustavy	1 821	2 814	6 303	5 876	7 010	119,3	12,09
07 Nemoci oka	1 717	2 202	3 187	3 155	3 374	106,9	5,48
08 Nemoci ucha	483	651	1 021	1 101	1 157	105,1	7,45
09 Nemoci oběhové soustavy	7 464	16 263	26 932	21 769	21 595	99,2	3,61
10 Nemoci dýchací soustavy	4 450	5 980	8 520	7 976	8 377	105,0	4,30
11 Nemoci trávicí soustavy	8 903	10 835	14 034	13 012	13 189	101,4	2,49
12 Nemoci kůže	1 053	1 461	2 232	2 086	2 313	110,9	5,91
13 Nemoci svalové, kosterní a pojivové tkáně	5 962	8 761	9 725	12 112	12 511	103,3	4,55
14 Nemoci močové a pohlavní soustavy	6 145	7 579	11 970	12 176	12 584	103,4	6,54
15 Těhotenství, porod a šestinedělí	1 435	1 808	2 606	2 443	2 423	99,2	3,73
16 Stavby vzniklé v perinatálním období	839	1 131	1 933	1 676	1 655	98,7	4,87
17 Vrozené vady a deformace	273	673	1 019	991	990	99,9	4,94
18 Příznaky, znaky ... ^{*)}	2 376	3 739	5 714	6 010	6 254	104,1	6,64
19 Poranění, otravy aj.	5 126	6 426	5 889	8 839	8 937	101,1	4,21
20 Vnější příčiny nemocnosti a úmrtnosti	115	105	69	84	90	107,7	-1,84
21 Faktory ovlivňující zdravotní stav	5 528	8 604	14 928	15 756	17 167	109,0	9,02
00 Neznámá diagnóza	46 345	69 399	67 809	76 552	66 388	86,7	-0,55
Celkem	115 792	170 093	222 856	226 035	224 506	99,3	3,53

*) Kompletní název kapitoly 18 : Příznaky, znaky a abnormální klinické a laboratorní nálezy nezařazené jinde
Zdroj: Zdravotnické účty 2000-2013

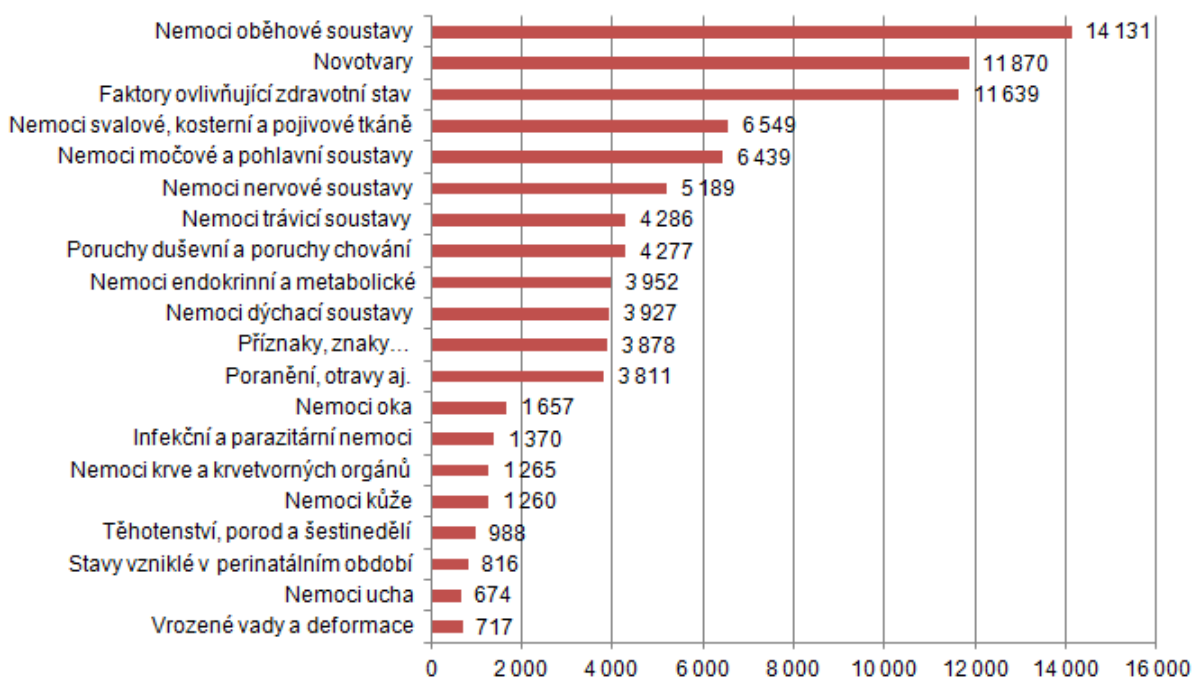
V meziročním srovnání byl zaznamenán opětovný nárůst nákladů na léčbu onemocnění krve (+25 %), novotvarů a nemocí nervové soustavy (shodně +19 %). V roce 2013 se nepotvrdil předchozí výrazný nárůst nákladů na léčení poranění, otrav a některých jiných následků vnějších příčin. Je tedy zřejmé, že tehdejší zvýšené náklady souvisely s aférou kolem ilegální výroby lihovin, které obsahovaly jedovatý metylalkohol. V této souvislosti vzrostly v roce 2012 výdaje na léčbu pacientů, nákup léků i testovacích vzorků alkoholu.

Graf 3.1 Porovnání výdajů na zdravotnictví podle diagnóz v letech 2000 a 2013 v mil. Kč

Zatímco v roce 2000 nemoci trávicí soustavy vykázaly největší objem výdajů, v ostatních letech bylo nejvíce finančních prostředků vynaloženo na léčení nemocí oběhové soustavy a novotvarů. Uvedené skupiny onemocnění současně patří dlouhodobě k nejčastějším příčinám úmrtí v České republice. V roce 2013 se náklady na léčbu onkologických onemocnění zvýšily v meziročním srovnání téměř o pětinu na 19,1 miliard Kč. Výdaje na léčbu onemocnění oběhové soustavy zůstaly oproti roku 2012 stabilní 21,6 miliard Kč.

Graf 3.1a Nárůst výdajů na zdravotnictví podle diagnóz 2000 - 2013 v mil. Kč

Z grafu je patrné, že za uplynulých 13 let, tedy od roku 2000, se nejvíce zvýšily náklady na léčení nemocí oběhové soustavy - o více než 14 miliard Kč. U novotvarů a diagnózy s názvem faktory ovlivňující zdravotní stav (zahrnuje např. speciální vyšetření očí, zubů, uší, genetické poradny, pozorování pro podezření na různá onemocnění atd.) vzrostly náklady ve stejném období o 11 miliard Kč.

Nyní se zaměříme na výdaje na zdravotní péči strukturované podle věku a pohlaví. Každá věková skupina má odlišný počet pojištěnců, který přímo úměrně ovlivňuje výši celkových vynaložených výdajů. Při vyčíslení výdajů na jednoho pojištěnce se ukazuje jako potřebné vzít v úvahu i věk pojištěnce, protože v různém věku se stejná nemoc projevuje různě, odlišnou délkou léčení, různými komplikacemi, odlišným průběhem a tudíž i různými výdaji. Velmi zajímavé je také srovnání výdajů na zdravotní péči poskytovanou mužům a ženám. Ženy se obecně dožívají vyššího věku než muži, i proto je výše uvedená struktura výdajů členěná dle věku a pohlaví odlišná.

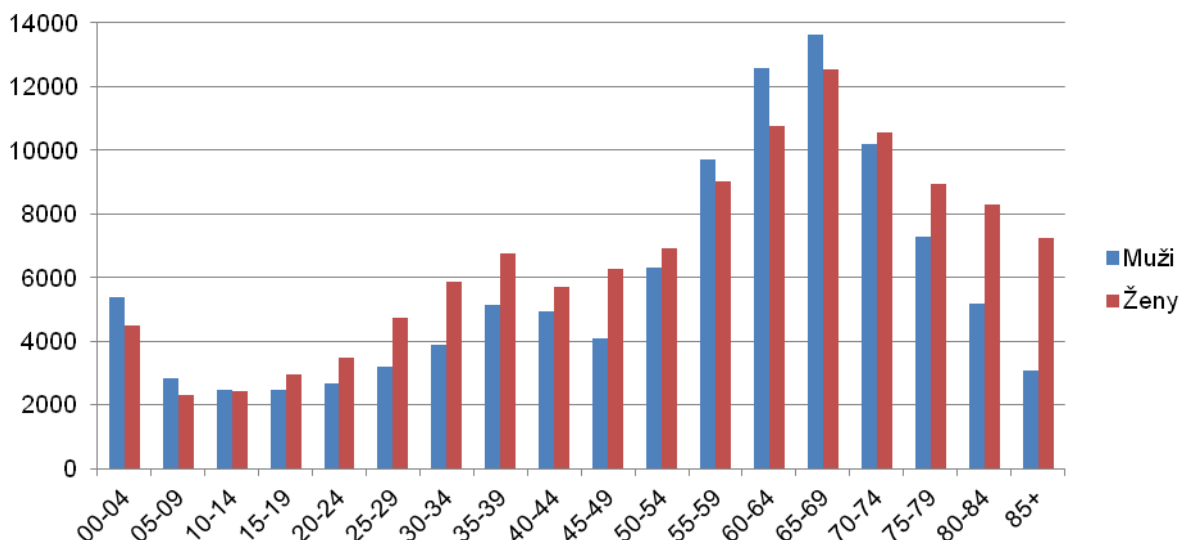
Tab 3.2 Výdaje na zdravotní péči podle věku a pohlaví v mil. Kč

	2000		2005		2011		2012		2013		Index 2013/2012	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
Do 4 let	2 464	2 062	3 346	2 762	5 321	4 475	5 022	4 314	5 396	4 502	107,4	104,4
5-9	1 675	1 493	1 910	1 607	2 639	2 094	2 708	2 162	2 845	2 321	105,0	107,4
10-14	1 925	1 778	2 369	2 190	2 403	2 168	2 451	2 467	2 459	2 424	100,3	98,3
15-19	1 939	2 219	2 293	2 744	2 658	3 074	2 571	2 992	2 473	2 972	96,2	99,3
20-24	2 189	3 090	2 170	2 939	2 608	3 465	2 679	3 546	2 685	3 501	100,2	98,7
25-29	2 293	3 550	2 963	4 813	3 077	4 735	3 086	4 700	3 216	4 733	104,2	100,7
30-34	1 939	2 771	3 232	4 817	4 159	6 240	4 056	6 063	3 894	5 864	96,0	96,7
35-39	2 084	2 774	2 942	3 912	4 806	6 312	5 026	6 588	5 132	6 769	102,1	102,8
40-44	2 594	3 234	3 466	4 173	4 558	5 188	4 664	5 446	4 932	5 724	105,8	105,1
45-49	3 832	4 667	4 529	5 241	5 450	6 123	5 596	6 203	4 096	6 269	73,2	101,1
50-54	5 049	5 877	7 009	7 438	6 831	7 082	6 524	6 943	6 310	6 929	96,7	99,8
55-59	5 005	5 116	9 035	8 613	10 392	9 515	10 267	9 394	9 695	9 043	94,4	96,3
60-64	3 954	4 403	8 299	8 016	13 045	11 435	12 875	11 373	12 573	10 782	97,7	94,8
65-69	4 235	5 269	6 840	7 128	12 182	11 669	13 200	12 374	13 637	12 535	103,3	101,3
70-74	4 258	5 790	7 012	8 131	9 187	9 815	9 807	10 325	10 182	10 552	103,8	102,2
75-79	3 320	5 573	5 785	8 130	7 433	9 574	7 339	9 382	7 268	8 957	99,0	95,5
80-84	1 233	2 520	3 389	6 324	5 114	8 360	5 238	8 429	5 198	8 284	99,2	98,3
85+	927	2 691	1 225	3 302	2 824	6 846	3 052	7 174	3 091	7 265	101,3	101,3
Celkem	50 914	64 878	77 814	92 279	104 687	118 169	106 160	119 875	105 081	119 425	99,0	99,6
Celkový součet	115 792		170 093		222 856		226 035		224 506		99,3	

Zdroj: Zdravotnické účty 2000-2013

V roce 2013 se vyskytovaly vyšší výdaje na zdravotní péči u mužů ve věkových skupinách 0-14 a 55- 69. V ostatních věkových skupinách byly zaznamenány vyšší náklady v případě žen. Nejvyšší výdaje se objevují u obou pohlaví ve věkové skupině 65-69 let. V porovnání s rokem 2012 nejvíce vzrostly výdaje u mužů nejmladší věkové kategorie 00-04 let a ve skupině dívek ve věku 10-14 let (shodně o 7,4%).

Z časového hlediska se od roku 2000 celkové výdaje v běžných cenách zvýšily o 93,9 %, přičemž v případě mužů o 106,4 % a v případě žen o 84,1 %. Největší nárůst výdajů na zdravotní péči u mužů i žen byl zaznamenán u věkové skupiny 80-84 let. Naopak nejméně vzrostly výdaje na zdravotní péči u obou pohlaví ve věkové skupině 20-24 let.

Graf 3.2 Výdaje na zdravotní péči podle věku a pohlaví v roce 2013 (v mil. Kč)

Zajímavou strukturu mají výdaje na zdravotní péči na jednoho pojištěnce podle pohlaví a věku. Obecně lze říci, že výdaje na zdravotní péči rostou s věkem a v jednotlivých věkových skupinách se jejich výše liší i v závislosti na pohlaví. Tabulka o počtu pojištěnců podle věku a pohlaví je uvedena v příloze (viz tabulka 8).

Tab 3.3 Průměrné výdaje na zdravotní péči na jednoho pojištěnce podle věku a pohlaví (v Kč)

	2000		2005		2011		2012		2013	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
Do 4 let	10 796	9 542	13 700	11 962	17 598	15 443	16 366	14 737	18 272	16 000
5-9	5 519	5 189	8 231	7 316	10 496	8 800	10 224	8 623	10 387	8 928
10-14	5 742	5 561	7 902	7 698	10 306	9 842	10 289	10 949	10 390	10 836
15-19	5 440	6 531	6 847	8 572	9 241	11 279	9 398	11 528	9 750	12 363
20-24	4 908	7 264	6 021	8 648	7 755	10 782	7 887	11 021	8 136	11 222
25-29	5 300	8 642	6 632	11 504	9 049	13 978	8 604	13 880	9 157	14 317
30-34	5 458	8 231	7 372	11 626	9 612	15 357	9 683	15 431	9 843	15 830
35-39	5 918	8 274	8 271	11 670	10 620	14 715	10 610	14 718	10 878	15 220
40-44	7 267	9 336	9 797	12 421	12 645	15 276	12 456	15 364	12 706	15 635
45-49	9 518	11 638	13 031	15 472	15 314	18 072	15 399	17 868	11 396	18 327
50-54	12 704	14 432	17 967	18 896	20 694	21 888	20 024	21 709	19 769	22 252
55-59	16 532	15 722	23 709	21 546	28 326	25 188	28 033	24 874	27 214	24 736
60-64	18 382	17 655	29 626	25 426	37 182	29 514	36 248	29 183	36 041	28 301
65-69	21 460	20 938	35 787	30 171	46 945	37 454	46 807	36 747	46 061	35 699
70-74	25 755	23 636	44 281	36 516	54 735	43 829	54 979	43 739	54 076	42 691
75-79	28 252	26 370	47 936	40 273	61 813	51 229	61 022	50 649	61 010	49 149
80-84	30 148	29 635	48 147	42 438	63 923	55 175	63 194	54 724	62 642	54 261
85+	25 710	29 045	45 399	44 718	66 213	61 045	66 791	60 721	67 400	60 563
Průměr	10 099	12 273	15 463	17 644	20 646	22 427	20 539	22 414	20 555	22 608

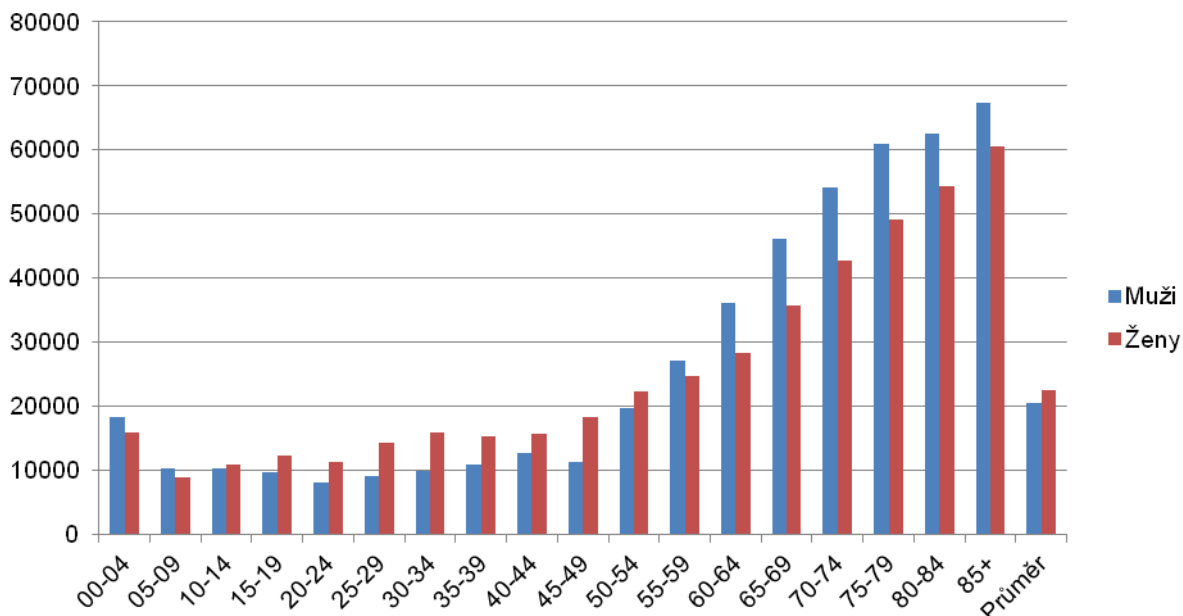
Zdroj: Zdravotnické účty 2000-2013

Výdaje na jednoho pojištěnce se odlišují zejména v závislosti na věku a částečně i na pohlaví. Důvodem je čerpání velmi odlišné zdravotní péče u každé věkové skupiny. V roce 2013 byly poměrně vysoké výdaje na jednoho pojištěnce vykazovány ve skupině 00-04 let, pak jejich hodnota klesala až na 8 136 Kč u mužů (20-24 let) resp. 8 928 Kč u žen (5-9 let). Následně se výdaje na zdravotní péči zvyšovaly s narůstajícím věkem. Tuto situaci přehledně zachycuje graf 3.3a.

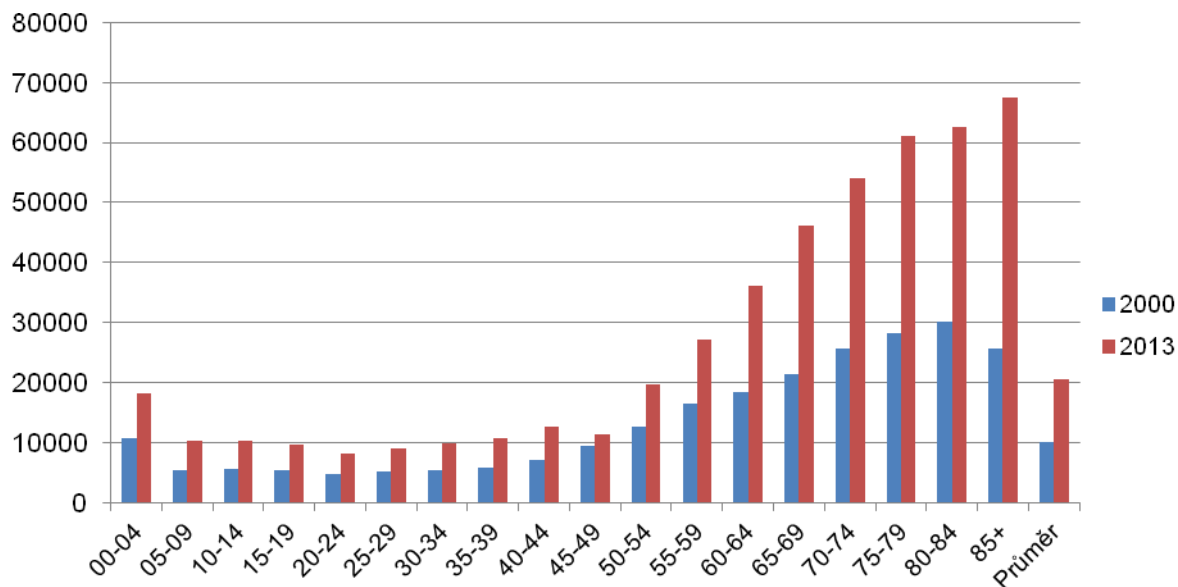
Celkově byly v roce 2013 průměrné výdaje na jednu ženu (22 608 Kč) o 10 % vyšší než průměrné výdaje na jednoho muže (20 555 Kč). Časem se tento rozdíl snižuje; v roce 2000 činil 21,5 % a o pět let později 14,1 %.

Graf 3.3a Průměrné výdaje na zdravotní péči podle věku a pohlaví v roce 2013 (v Kč)

Od roku 2000 vzrostly průměrné výdaje na jednoho pojištěnce - muže o 104 % a na jednu ženu o 83 %. Největší nárůst výdajů byl zaznamenán u obou pohlaví ve skupině 85 a více let. Naopak nejméně vzrostly výdaje ve věkové skupině 45-49 let (muži) a 50-54 let (ženy).

Graf 3.3b Porovnání výdajů na jednoho muže v letech 2000 a 2013

Graf 3.3c Porovnání výdajů na jednu ženu v letech 2000 a 2013

